

kan være Tale om den i andre Forbindelser — som Ansvaaret. Jeg har ikke ment at burde tage Ansvaaret for, at denne Sag ikke blev bragt frem ogsaa fra Regeringens Side for at vise, at det var Noget, der var Regeringen maatpaaliggende. Hvad der er forhandlet i Udvalget, veed jeg naturligtvis ikke; men nu er det ærede Medlem jo saa velvillig at sige mig, at selv om jeg ikke havde fremsat et Forslag, var der nok kommet Noget alligevel. Det glæder mig at høre det; men saa er der saa meget mere Udset til, at vi nu kunne blive enige om dette Lovforslag; thi det synes jo, at det ærede Udvalg har taget sin Position tidligere, og saa vil der være en Mulighed for, at man snarest mulig kan konferere om, hvad der skal ske. — Til det ærede Medlem for Standerborg Amts 1ste Valgfriheds (Bairer) skal jeg sige, at jeg veed ikke, hvilke Udtalelser eller Love der sigtes til af det ærede Medlem, og jeg tvivler meget paa, at Landstinget ved en Afstemning har vedkjendt sig noget Saadant, selvom en Ordfører stulde have anført et saadant Motiv, som at det ikke stulde være Lovforslagets egen Bestaffenhed, der diktterede Tingets Handlemaade. Jeg erkjender, at det kan være et Moment ved en vigtig Sag, f. Ex. en finantiel Sag af stor Betydning, at den ikke er forberedt, fordi den er fremkommet ved privat Initiativ, ikke behørig gjenarbejdet og forsynet med Motiver. Det kan være ret forklarligt; men jeg tvivler paa, at det ærede Medlem skal kunne paavise, at Landstinget har vedkjendt sig, ikke at have paaberbaabt sig saalige Grunde, naar det har forkastet et Lovforslag.

Berg: Den meget ærede Forslagsstiller i denne Materie forekommer mig at kunne være overordentlig vel tilfreds med at have foranlediget den høitærede Indenrigsminister til endelig i den ellefte Time at komme med et Lovforslag, som der efter min Mening var al Grund til at fremsætte for tre Aar siden, da Valgmandsvalgene sidst vare foregaaede i Kjøbenhavn. Jeg vilde sætte Pris paa, at vi vare komne tilbage til en Tilstand, hvor man altid kunde vente de ifølge Situationen og Forholdene nødvendige Lovforslag fremsatte, omhyggelig forberedte fra Regeringens Side. Det er den sundeste konstitutionelle Tilstand, og forlaavidt kan jeg iøvrigt kun paastjønne, at Ministeren nu har samlet Overveielserne af denne Sag saaledes, at han har fremsat dette Forslag; men jeg vilde som sagt kun ønske, at det var blevet fremmet for tre Aar siden. Jeg paastjønner altsaa, at vi nu ere naaede dertil, under de Forhandlinger, der er førte, og det forekom-

mer mig ogsaa, at den ærede private Forslagsstiller maa gjøre det. En anden Grund til min Tilfredshed er, at Forslaget er kommet frem fra Regeringen positivt fremsat saaledes, at Indenrigsministeren har fremsat et Tilbud ifølge hans Embedsansvar og det Krav, som der efter min Formening har paahvilet ham i længere Tid paa at fremkomme med det. Det Andet, jeg glæder mig over ved denne Forhandling, er, at jeg har hørt af tre ærede Medlemmer af Udvalget angaaende det private Lovforslag, at de ere enige i visse Forandringer i Lovforslaget, som jeg tror, jeg vil være dem taknemmelig for at se fremførte her i Salen i Vædringsforslag. Det glæder mig ogsaa, at den ærede Indenrigsminister ikke har sat sig bestemt imod dem, og jeg tror heller ikke, at Regeringen efter disse Vædringsforslags egen Natur vil kunne modstaa dem med nogen Kraft, naar de ere fremkomne her som Folkethingsbeslutninger. Thi det er jo dog i Virkeligheden en absurd Bestemmelse at bestemme een Valgmaade for Valgmandsvalg samme Steder i Landet og en anden andre Steder og maaste ved et Valg i en Kjøbstad den ene Gang bestemme mundtlig Afstemning og den næste Gang maaste, fordi Kommunen eller Kjøbstaden er stegen i Tal, skriftlig Afstemning. Det er et Virvar, som det forekommer mig, at Lovgivningsmagten ikke paa nogen Maade kan forsvare. Nu er der efter Lovens Bestemmelse overalt mundtlig Afstemning. Skal det forandres, maa det aabenbart loigk forandres dertil, at der overalt bliver skriftlig Afstemning. Naar man paastaar, at den skriftlige Afstemning, som foregaaar efter Reglerne for Byraadsvalg, er absolut hemmelig, er den jo ikke i den Forstand hemmelig, som hemmelig Afstemning ellers tages.

Naar man gaar ind i et lukket Rum og nedlægger sin Kugle eller sin Seddel i en Kasse, uden at noget Vidne er tilstede, er det absolut hemmelig Afstemning. Man kan selv sige, at man har stemt saa eller saa, det er ikke vidneskaf, og man kan tro det, om man vil. Den skriftlige Afstemning kan man derimod godt kalde hemmelig, men kun i halv Forstand, thi man skriver ganske vist paa en Seddel og ruller den sammen, men en Anden kan skrive Stemmesedlen, rulle den sammen, og saa kan han følge med Bedkommende til Kommunalbestyrelsen, og lade ham aflevere den der, men Enhver veed, hvad den Stemmeseddel indeholder; saa hemmelig Afstemning er just ikke indført i sit rene Princip, ved at indføre den Valgmaade, hvorpaa Byraadsvalgene i Kjøb-